

JELICA GREGANOVIĆ

LJUBAV
i druge sitnice

■ Laguna ■

Copyright © 2013, Jelica Greganović
Illustration copyright © 2013, Dobrosav Bob Živković
Copyright © izdanja na srpskom 2013, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Od srca verujući u reči Mihaila Bulgakova da
rukopisi ne gore, i tvrdnju Zorana Predina da
onaj koga zaista voliš nikada ne može da umre,
ovu knjigu i sve osmehe iz nje poklanjam mojoj
drugarici Tanji Petrović.*

Sadržaj

Prvi par čarapa	9
Morska ljubav	15
Kiša i kišina deca	21
Kamena priča	29
Nije mi ništa, mogu još	35
Babam se	43
Opstanak	49
Jezik naš nasušni	57
Seoska idila baj najt.	61
Ima dana.	69
Tišina	75
Nedeljni ručak	81
S.O.S.	89
Neprijatelj br. 1	93
Mi protiv nas	99

Ofalimtisebožeisvisveci	103
Buve i ostale napasti	107
Predizborna nirvana	113
Vertikalno kuku lele	119
Ko me kleo nije dangubio	123
Sobna prašuma	131
Red, rad i disciplina	137
Prva ljubav	143
Rat	149
Sveta inkvizicija	157
Mala deca, veliki rođendani	163
Ajkule	167
Osvežavam po kućama	173
Stara dobra vremena	179
Kobajagi	183
Globalna prevara	187
Delinkvencija na aukciji	193
Care, care...	197
Ćutolozi	201
Mesec se zove Sebastian	207
Život u gipsu	215
Decama	219
Kobra i lotosov cvet	223
Drugi par čarapa	229
O autorki	235

Prvi par čarapa

Urano jutro mračnog srednjeg veka, Kristifor Kolumbo se probudio, protrljao oči, počeškao se bitno niže i namrštio na galamu koja je dopirala iz kuhinje. Gospođa Kolumbo je upravo pripremala doručak i usput se dovikivala sa komšinicama kroz otvoren prozor. Deca su pištala kao da je već podne. Kapetan Kolumbo je uzeo peščani sat sa sanduka pored kreveta i pokušavajući da nasluti koje doba pokazuje uspeo da ga ispusti u bokal sa vodom. Kratko je opsovao i gurnuo ruku u bokal koji se, iznenađen tom vrstom intimizacije, odmah preturio i upao u posudu za obavljanje prirodnih noćnih potreba. Kristifor je gadljivo pogledao novonastalo more oko noše, sat koji je plutao u njoj i ostrvca razbijenog vrča. Znajući da će ga ovo koštati dugoročnog ženinog džvanjkanja, uzdahnuo je paćenički i konačno ustao.

Napolju je još uvek bilo tamno. Protegao se, popravio spavaćicu i odlučnim korakom ušao u... orman.

Istog trenutka kad se iz ormana začula lomljava, iz kuhinje se prolomio glas gospođe Kolumbo:

– Kristifore, vrata od sobe su levo od kreveta, izađi iz ormana, opet ću morati dva sata da slažem stvari!

Kapetan je besno iskočio iz garderobnog objekta, bacio kroz prozor vešalicu koja mu se zakačila za čipkanu kragnu spavaćice, šutnuo mačku misleći da je ženina bunda i gundajući krenuo niz stepenice.

– Tata, tata! Hoćeš li nas voziti u školu novom karavelom!? – dočekala ga je dreka dece koja su se bacila u zagrljaj njegovim golim kolenima.

– Neki drugi put, brodovi su spremni za ekspediciju...

– Baš bi mogao da ih povežeš, škola vam je usput – progundala je gospođa Kolumbo, hraneći najmlađe dete.

– Ali draga, ne možemo da se usidravamo svaki čas...

– Naravno, naravno, a kad se zavlačite po pitaj boga kakvim rupčagama od luka, samo da biste bančili i jurili sojke, onda možete i pet puta dnevno da bacakate sidro...

– Rozita, kako to govoriš pred decom? Nego, gde je... gde je?

– Šta gde je?

– Ono... duguljasto...

– Duguljasto? To tvoje duguljasto ne pamtim kad sam videla poslednji put...

– Rozita, ne budi vulgarna, pitam za ono duguljasto sa dugmićima – osvrtao se kapetan oko sebe.

-
- Misliš na daljinski upravljač za televizor?
 - Da, to... gde je?
 - Nema ga.
 - Kako nema? Nisu ga valjda deca opet izgubila?!
-
- Nisu. Još uvek nije izmišljen...
 - Zašto?! Kako ću da gledam špansku ligu?!
 - Zato što nije ni televizija još uvek izmišljena. Ovo je mračni srednji vek u kom očevi porodica gube autoritet pred decom hodajući naokolo u spavaćicama, dlakavih nogu i bosu. Koliko puta sam ti rekla da se upristojiš i obuješ papuče...
 - Obuo bih... ali gde su?
 - Pored kreveta.
 - Kog kreveta?
 - Našeg, Kristifore, našeg!
 - Nisam ih primetio... nema veze... nego, gde su mi čarape?
 - Tamo gde uvek stoje.
 - Gde je to?
 - U komodi.
 - Gde u komodi?
 - Druga fioka odozgo.
 - Gde je komoda?
 - U sobi, Kristifore, u sobi, još uvek nije naučila da hoda, tamo je već deset godina!

– Ne moraš da vičeš, nisam gluv, valjda znam gde je soba... i komoda...

Gospođa Kolumbo je već nahranila decu, složila sudove, počistila pod, oprala veš, nacepala drva... kada je odozgo začula vapaj:

– Ovde nema čarapa! Gde su moje čarape?!

– Kristifore, siđi sa tavana, spavaća soba je druga vrata desno.

– Znam, znam...

Kapetanova žena je duboko uzdahnula, sipala mleko mački, ispratila decu u školu i počela da prostire veš. Prekinuo ju je očajnički urlik:

– Rozita, ovde nema mojih čarapa, zakasniću, gde su mi čarape?!

Rozita je izvadila štikaljke iz usta, spustila mokri čaršav nazad u korpu, popela se u spavaću sobu i zatekla svog muža kako fiksira pogledom jednu policu u ormanu čija je sadržina bila polusrušena nakon Kristiforove jutarnje posete njegovoj unutrašnjosti. Strpljivo je otvorila fioku komode. Drugu odozgo.

– Evo ti čarapa. Ovo je komoda. Ovo je fioka. Ovo su tvoje čarape...

– Znam, znam... pre nisu bile tu... neću te... hoću poslovne hulahopke...

– Tol'ko da znaš da ti je ostao samo jedan par, pazi kad se rkćeš po brodu...

– Rozita, nisam dete, ne razgovaraj tako sa mnom! Kako se ovo oblači, kako da znam šta je napred, a šta je pozadi?

– Nasloni se na mene, digni nogu... ne tu... drugu... tako... odelo ti je prebačeno preko stolice, obuci se i siđi dole, tri karavele te čekaju... i nemoj opet da vežeš plašt kao portiklu...

– Rozita...

– Znam, nisi dete... gurnuo si nogu u rukav.

– Ostavi me da se oblačim i gledaj svoja ženska posla!

Rozita je popreko pogledala svog muža koji je pokušavao da na glavu navuče pantalone i sišla nazad u kuhinju. Za koji tren, nakon što je nalovila ribu za ručak, na žrvnju samlela žito za hleb, odmorila se izvezavši pola goblena za novu stolicu koju je napravila od stare klupe, ugledala je kapetana Kristifora Kolumba kako silazi niz stepenice. Obučen.

– Idem, već kasnim... gde mi je mač?

– U ruci. I skini moj šešir, svi će ti se smeјati.

– To je moj šešir!

– Nije, Kiki, sem ako kraljica Izabela nije ubacila crvene trešnje u kraljevski grb.

Kristifor je nervozno bacio ženin šešir sa glave, osvrnuo se oko sebe i u svojoj drugoj ruci ugledao kapetansku kapu. Natukao ju je, besno, do očiju i još jednom siknuo:

– Idem!

– Kad se vraćaš?

– Za dve, tri godine.

– Dobro... a kuda ćeš?

– Da pronađem Novi svet! – dreknuo je kapetan, izašao i tresnuo vratima za sobom.

Rozita Kolumbo je popravila nabore na kecelji, izbrojala do pet i rekla:

– U špajzu ga sigurno nema! Pazi na tegle sa barenim paprikama, hlade se na podu!

Kapetan je besno izašao iz špajza, još jednom lupio vratima, ljutito pogledao ženu i krenuo...

– Kiki, a gde ćeš naći taj Novi svet?

– Ne mešaj se u muška posla. Kako *gde*? Pa u Indiji, naravno!

– Misliš na Ameriku?

– Na to... Indiju, Ameriku... svejedno... i prestani da me ispituješ! Valjda znam šta radim! – podviknuo je Kristifor Kolumbo, otvorio vrata i odlučnim korakom otišao. U podrum.

Morska ljubav

*M*ore nije more ako se na njemu ne desi morska ljubav. Sve ljubavi su jako ljubavna pojava, ali nijedna nije takva da se može porediti s onom koja se desi u prisustvu mora. Bez obzira na to što ona najčešće traje koliko i boravak na moru, njene sposobnosti za remećenje organizma su mnogo veće od veština ljubavi koje se dešavaju daleko od velike slane vode.

Pre svega, mora su spremna i sposobna da organizuju kulise kakve druge geografske pojave ne mogu ni da zamisle. Nema ništa lepše no biti zaljubljeni dodatak zalaska sunca, baš kao na posteru, foto-tapetu ili manje maštovitoj naslovnoj strani ljubavnog romana. Pored spektra boja, maestralnog sunčevog davljenja u vodi i crnih silueta drveća, tu su i morski zvuci pljuskanja talasa, blagodatni za svaku bešiku, kotrljanja kamenčića

i horskog takmičenja zričaka. Ne treba zanemariti ni sve one neodoljive mirise, počev od mlečno lepljivog mirisa erotske smokve, preko četinara čija sveža oštrina izaziva asocijaciju da ste se slučajno polili osveživačem za kupatilo i sladunjavog vonja lekovitih trava, do samo moru svojstvenog mirisa soli, kroz koji se povremeno probije izdajnička oštrica mirisa crknute ribe. Ako kroz prethodno opisanu scenu proleti i neki sumrakom izbezumljeni galeb, izliv ljubavi u mozak je garantovan.

Druga lepa strana morskih ljubavi je što niču i razvijaju se uglavnom gole, skoro kao od majke rođene. Onih par krpčića koji je pokrivaju su i tako, tokom istorije, postajali sve manji i manji, poslednjih godina se svevši na trake i pertle. Jedino uveče se morska ljubav obuče, i to za izlazak, naravno tako da naglasi boju kože koja još uvek cvrči od vrelog sunca.

Ta ljubav se sastoji od dve vrste parova: onih koji su se tu našli stigavši sa različitih detalja geografske karte i zaljubljenih polovina od kojih je jedna urođenik, a druga pripadnik turističkog plemena. Ova druga opcija je zanimljiva, jer ako se zaljubite u domoroca, to vam garantuje vožnje čamcem, zvuk ljubavi na lokalnom jeziku ili narečju i upoznavanje sa sasvim drugačijim načinom života. Doduše, nije nezanimljiva ljubav ni sa nekim ko je, baš kao i vi, stigao odnekud, približavajući vam zanimljivu geografiju na najzanimljiviji način.

Morska ljubav počinje primećivanjem, nastavlja se gledanjem i razvija traženjem. Iako je po tome naizgled

ista kao i kontinentalne ljubavi, navedene discipline su, uz morske širine, sasvim drugačije. Za razliku od nemorskih pronalazaženja, ovde je potpuno jasno da je vreme vrlo ograničeno i da nema odlaganja. Ljubav je poželjno locirati i obasipati kratkim, ali efektnim pogledima, uz provereno uspešno udaranje čežnje brzim, navodno nezainteresovanim okretanjem glave na drugu stranu. Uz primenjivanje dolaženja, ako je ikako moguće sasvim slučajno, naravno, na mesto gde se objekat interesovanja, prema brzo sprovedenom statističkom istraživanju najčešće pojavljuje i iole zadržava.

On je bio moja morska ljubav. Svakog dana, dok smo se Žmu i ja smucali po malom primorskom gradu, on se pojavljivao, prosto nicao pred mojim očima. Pogledao bi me kratko, okrenuo glavu i otišao. Videlo se da nije turista, da je domaći. Njegov hod je poznavao svaki korak gradića po kom se samouvereno kretao. Onda je počeo da dolazi u ugostiteljski objekat u kom smo Žmu i ja vršili dobrojutarnje pijenje kafe. Prošetao bi kroz moj pogled, dobacio zeleni zavodnički osvrt, i nestao među ljudima na plaži. Vreme je prolazilo, bližio se dan odlaska, onaj koji izgleda tako daleko kada se na more dođe, a koji je u stvari ne sutra, nego već juče onda kada stigne. Činilo se kao da će sve ostati na tim čeznutljivim pogledima i treptovima. Sve do jutra kojim je počinjao poslednji dan na moru, jer onaj kada se kreće nazad kući i tako nije dan, nego prosto beda neka. Tog jutra... Izvinjavam se,

ali zaista ne mogu da napišem ljubavnu priču bez kulisa pretpostavljenih za taj žanr. Dakle:

Jutro se probudilo pod zlatnim zracima sunca koje je milovalo svileno plavetnilo mora. Slani povetarac je nosio sveži miris četinarara. Biserno belo kamenje se belelo. Naravno, jer to mu je u opisu opisa. Bokori procvetale cveća su privlačili rojeve leptirova. Njihova krila, oslikana maštom, treperila su pred očima nasmejanih ljudi. Obavezno je da su nasmejani, prosto jer baksuze nije dozvoljeno pustiti da tumaraju po ovakvim pričama. Devojke preplanule kože su hodale mazno kao gazele, dok su se oko njih uplitala letnje haljine jarkih boja. To je zato što niko normalan leti ne nosi kapute. Odjekivao je veseli smeh dece... ovo mora fino da zvuči, jer bi krajnje neprimevano bilo da se otvoreno napiše da su deca pištala, cičala i vrištala, što inače čine na morima, naročito kada vide galiju za deset osoba, na napumpavanje, a roditelji neće da im je kupe. U vazduhu je mirisala ljubav. Konačno, tu smo, sad će On da se pojavi. Ja već sedim sa Žmuom u kaficu i pokušavam da steknem nivo kofeina u organizmu, potreban da definitivno odlepim oči i kročim u realnost.

Tada se pojavio On. Kažem ja da stiže... Hodao je gipko kao panter. Svaki mišić mu je poigravao. Smaragdne oči sijale su na tamnoj podlozi njegovog lica. Došao je do mene, i taman kada se činilo da će da prođe, kao što je svih dana prolazio lažno nezainteresovan, stao je, pogledao me iz dna svojih zelenih očiju i – seo. Žmu se trgnuo i uputio mu pogled pun gađenja.

- Ko je sad pa ovaj?
- Zar nije lep?
- Nije. Šugav je.
- Kako možeš tako...
- I krmeljiv je. I krastav. Oteraj ga.
- Ne mogu, vidi kako me gleda...

Fakat me je i dalje uporno gledao. Jes' malo jednooko, jer mu je drugo oko, ono iz smaragdno g kompleta, bilo stvarno načisto krmeljivo, ali neodoljivo. Povremeno bi mi švalerski namignuo, zatvorivši i ono drugo, funkcionalno oko. Žmu je ratoborno odmakao stolicu. Ljubomorna scena je bila na pomolu. Ipak smo mi u braku tolike godine. On nije ni trznuo. I dalje se upijao u moje oči. Bez veze je da opisujem boju mojih očiju, krajnje je nemaštovito braonska i neupotrebljiva u ovakvim scenama, sem ako napišem: upijao se u moje oči boje starinskog kauča. A onda je On skočio na mene. Žmu se zajedno sa stolicom skoro prevrnuo od straha.

On je sedeo u mom naručju, ravno u oči me gledajući. Jedno njegovo uvo je načisto bilo u fronclama. Očito se noćima tukao. Oko vrata je imao ogrlicu od takve ogrebotine da je bilo pravo čudo što je još uvek živ. Uopšte... Žmu je bio u pravu, morska ljubav je bila u prilično lošem stanju. Pomenuti suprug je, videvši da laganim pokretom vadim papirne maramice i prvu umačem u vodu koja kafu prati, samo promumlao:

- Ne pokušavaj da ga dodirneš, ruku će da ti otkine, vidi kakav je divljak.

Jeste, bio je divljak, ali tako šarmantan divljak. I pustio mi je da mu očistim sve rane junačke. Ni pisnuo nije. Samo mu je ono nekrmeljivo oko žmirkalo od bola. Dozvolio mi je i da ga umijem. Iz iste čaše. Žmu je svoju blagovremeno sklonio iz mog dometa. Kada je moja poljska bolnica završila sa radom, ljubav morska me je pogledala, ovaj put obooko, i smotala se u klupče u mom krilu. Onda je mirno zaspao, i zapreo da mi uzvрати za negu.

Spavao je mirno i tiho među mojim rukama. Sa punim poverenjem. Sjajno dugme sunca je već bleštalo iz sve snage kada se konačno probudio, protegao, još jednom me pogledao i iskočio iz mog naručja. Okrenuo se i otišao. Ni osvrnuo se nije. Nije ni morao. Znao je da ga nikada neću zaboraviti. Takav mačak se pamti. Zauvek. Ljubav morska.